

IN PACE IN IDIPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIENTUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ET TURTUR NIDUM ALTARIA

QUI FRUMENTUM

V. ÉVF. 1904 11. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

FLORABUNT SACERDOTES

PARCE POPULO TUO.

ELECTORUM CONSERVASTI CUJUS NON SUM DIGNUS...

FMS

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Emlékezés. — Fél század határán. — Az Erzsébet Örökimádás-templom jelenlegi állapota. — Paray-Le-Monial. — Kisérjük a beteghez a szent utravalót! — Az Eucharisztia Zenéje. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Az örökimádás temploma. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Hirdetések.

Emlékezés.

Dr. Városy Gyula székesfehérvári püspök beszéde az Erzsébet örökimádás-templom-egyesület közgyűlésén.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ugy vagyunk áldott emlékü, felejthetetlen Erzsébet királynénkkal, mint az édes anya elhunyt kedves gyermekével. Minden, a mi a legtávolabbról is a gyermekekre vonatkozik, a mi vele valaha érintkezésbe jött, a mit szeretett, ez mind ő reá emlékezteti a szerető anyai szívet és nem engedi, hogy drága gyermekét elfelejtse. Hasonlóképp mibennünk is a legkülönfélébb dolgok idézik föl Erzsébet királyné emlékét. Akár gyászos elhunytának, akár örvendetes születésének, névünnepének vagy boldog egybekelésének évfordulati napjait ünnepeljük meg, mindig fölujul bennünk az ő áldott emlékezete és az utána való epedő vágyódás. Ha a budai királyi palotát látjuk, melyben oly boldog napokat élt, ő reá gondolunk. Ha forrón szeretett királyi gyermeke jelenik meg köztünk, az ő fenséges képmását szemléljük benne. Sőt elég egymásra tekintenünk, hogy az ő nagy szeretete jusson eszünkbe; mert hisz mindannyian, kik magyarok vagyunk, oly közel állottunk az ő áldott anyai szívéhez.

De a hálás kegyelet mindezen hathatós emlékeztetőkkel meg nem elégedett.

Oly emlékmű létrehozásán fáradozott, mely nemcsak a mulékony emberi érzelmeket túlélje, hanem tartósság tekintetében a legszilárdabb ércszobrot is messze fölülmulja, s így bizonyos tekintetben az örökkévalóság jellegével legyen fölruházva. E célra pedig legalkalmasabbnak látszott egy örökimádási templom fölállítása, mely Erzsébet királyné nevét

viselje, s a melyben, az ő lelkiüdvéért szüntelen buzgó imák szálljanak föl az égbe.

Kimondhatatlan nagy vigasztalás rejlik szent hitünk azon tanításában, hogy elhunyt kedveseinkhez való viszonyunk nem szoritkozik csupán a reájuk való emlékezésre, hanem a viszontlátás édes reményében és a bennünket hozzájuk fűző szeretet meg nem szünő folytonosságában bírja legszilárdabb alapját.

A lélek halhatatlanságában való hitből szükségszerűen fakad azon remény, hogy egymást a halál után viszontlátjuk és megismerjük; és ugyan-ezen hiten alapszik azon meggyőződés is, hogy valamint mi kegyelettel és hálával emlékezünk meg elhunyt kedveseinkről; ugy viszont ők is szeretettel érdeklődnek irántunk, kik a boldog hazától még távol itt e földön vándorolunk.

Mert a szív tudománya nemcsak általában követeli a szeretetnek fönmaradását, hanem megkívánja a földi vonatkozások által létrejött *különös* szeretetnek folytatását is. Kell, hogy azon földi viszonyok, melyek itt az isteni kegyelemre voltak méltók, ott a mennyei dicsőségre is méltók legyenek.¹ «Nem!» — kiált föl korunknak egy kiváló szelleme² — «a szívnek emlékezete azon régiókban nem vész el és a földre való visszaemlékezés nem alszik ki. A választottak ismernek minket és mi ismerjük őket. Természetfölötti szeretet által megszentесült barátság nem fog megszűnni. Az atya dicsekedni fog fiaival, az anya föl fogja találni gyermekeit, és ha az ég számára nevelte föl őket, az egész örökkévalóságon keresztül szeretni is fogja őket».

Kétségtelen ennél fogva, hogy a menny lakói földön hagyott hozzátartozóik iránt igen tevékeny szeretettel és érdeklődéssel viseltetnek, s azt főképen buzgó közbenjáró imájukkal ianusitják. Fölmerül azonban a kérdés, hogy mi itt a földön miképen viszonzhatjuk az ő szeretetüket? A mi a tisztító tűzben szenvedő lelkeket illeti, kétséget sem szenved, hogy értük följánlott szent misék, buzgó imádság, alamnizsna, böjt és más jócselekedetek által nagy mértékben lehetünk segítségükre.

A megdicsőült égi lelkek azonban nem szorulnak többé a mi engesztelő imánkra. Midőn pedig az ő közbenjárásukért imádkozunk, nem annyira öirántuk táplált szeretetünkről leszünk tanuságot, mint inkább önmagunkkal szemben gyakorlunk szeretetet. Mi által mutathatjuk ki tehát legtökéletesebb módon irántuk való hálás szeretetünket? Azáltal, ha őket utánózzuk. De utánzásukban ne szoritkozzunk csupán épületes földi életük példájának követésére, hogy azáltal egykor az ő boldog társaságukba eljussunk; hanem arra is kell törekednünk, hogy mennyei életüket, égi foglalkozásukat is

¹ Schneider. Das andere Leben. 305. l.

² Ratisbonne. Az igazság sugarai. 404. l.

tőlünk telhetőleg utánozzuk, mert csak így lépünk velük azon szorosabb közösségbe, melyet a szeretet törvénye okvetlenül megkíván. De vajjon lehetséges-e ez? Nincs benne semmi lehetetlenség. Mert mit tesznek az üdvözültek az égben? Nem egyebet, mint hogy vég nélkül gyönyörködnek Isten boldogító szinelátásában és örökön-örökké szüntelenül imádják, dicsérik és magasztalják őt.

Ugyanazt megtehetjük mi is a földön. Hisz ugyanaz az Isten, ki a mennybeli lakók végtelen boldogságát, örök imádásának tárgyát képezi, ugyanaz az Isten lakik a szentségi alakok leple alatt a mi tabernaculumainkban is; és habár földi létünk testi korlátai között nem láthatjuk őt színről-színre, mint a megdicsőült lelkek, de az eleven hit szemeivel elég világosan fölismerhetjük rajta isteni fölségének ragyogását. Csak a soha meg nem szünő folytonos imádásnak kell még módját ejtenünk, hogy az ég leszálljon a földre és ha még nem is a végtelen boldogság és örök jutalom paradicsomát, de annak fölöttébb édes előízét élvezzük már itt e siralom völgyében.

De oh, hol van az az ember, ki éjjel-nappal szüntelenül ott térdeljen a tabernaculum előtt, gyönyörködjék az eucharistikus Isten szemléletében és őt örökké imádjá?! A szeretet találékonysága ezt a problémát is megoldotta.

Társulatok, szerzetes kongregációk keletkeztek, melyek föladatul tűzték ki maguknak, hogy a mire egyes ember képtelen, azt egyesült erővel hajtsák végre, s a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő Istenembert fölváltva éjjel-nappal szüntelenül imádják. Így született meg az örökimádás eszméje, melyet egyesületünk szent emlékü, lánglelkü főuri hölgy kezdeményezésére felejtethetlen Erzsébet királynénk áldott emlékének megörökítésére kívánt fölhasználni, midőn az Erzsébet örökimádás-templom építését határozta el.

A gondolat valóban nagyszerű. Nemcsak azért, mert — mint már fönnebb is említém — a kitűzött cél elérésére, a nagy királyné emlékének megörökítésére, alkalmasabb és méltóbb eszközt képzelni sem lehet, mint, midőn az ő nagy nevét az örökimádás gondolatával kötjük össze, hanem azért is, mert teljesen bizonyosak lehetünk benne, hogy ezen emlékmű leginkább megfelel az elköltözött nagy lélek óhajának is. Ha talán még tisztulásra volna szüksége, nem lehet előtte kedvesebb dolog, mint, ha buzgó lelkek szüntelenül forró imát rebegnek érte az eucharistiában rejtőző irgalom Istene előtt, kinek boldogító szinelátása után epedve vágyódik. Ha pedig — mint örömmel hiszszük — már élvezzi Isten látásának gyönyörűségét, akkor nemes lelkének nincs forróbb kívánsága, mint hogy azok, kiket ő annyira szeret, legalább oly módon és mértékben részesüljenek ezen boldogságban, a mint és a mennyire azt a földi lét korlátai megengedik. Annyival is inkább óhajtja ő ezt, mert tulvilági tisztánlátásánál fogva nagyon jól tudja, hogy

az örökimádásnak gyakorlásából mily kimondhatatlan nagy előnyök hárulnak ugy az egyesekre, mint az egész keresztény társadalomra.

Midőn ezt állítom, nem csupán azon kegyelmekre és áldásokra gondolok, melyeket az örökimádásban résztvevő jámbor lelkek buzgó imájukkal önmagukra és másokra leسدenek: hanem azon közvetlen erkölcsi hatásokra is fordítom figyelmemet, melyeket az örökimádás intézménye az egyesekre és a társadalomra gyakorol.

Tagadni nem lehet, hogy azon hit, azon tudat, mikép az Oltáriszétségben Isten közöttünk valósággal és állandóan jelen van, rendkívül nagy mértékben emeli az emberi öntudatunkat, méltóságunk érzetét, saját magunk megbecsülését. És mivel minden méltóság bizonyos kötelezettséggel jár, magától értetik, hogy minél erősebb bennünk saját méltóságunk tudata, annál inkább belátjuk annak szükségét, hogy ezen méltóságunknak megfelelőleg rendezzük be benső és külső, magán és nyilvános életünket, aszerint szabályozzuk egész gondolkozásunkat és érzületünket és cselekvési módunkat.

Másrészt az is bizonyos, hogy az Istennek köztünk való állandó jelenléte épen az örökimádás intézményében nyeri legszembetűnőbb és legtökéletesebb nyilvánulását, midőn őt az Eucharistiában éjjel és nappal szüntelenül ott látjuk az oltár trónján fényeskedni. Kétségtelen tehát, hogy az örökimádás intézménye rendkívül jótékony befolyást gyakorol erkölcsi tökélesbülésünkre. De nem kevésbé bizonyos, hogy abból igen nagy előny hárul magára a társadalomra is. Mert az embereket igazán jókká, szelid erkölcsüekké, bensőleg boldogokká és nyugodtakká tenni nem annyit tesz-e, mint őket a szociális zavargások kísértéseitől megóvni és a törvényes renddel való összeütközéstől távol tartani; mert kétséget nem szenved, hogy a társadalom békétlensége nem egyéb, mint a lelkek nyugtalanságának visszhangja. Megőrizni a lelkekben a vallásos hitet, ébren tartani bennök az örökéletre vonatkozó reményt, folyton éleszteni a szivekben a szeretet lángját, a társadalmi rend és nyugalom föntartásának legszilárdabb biztosítékait képezi.

Ámde ezt a nagy, folytonos és nehéz munkát semminemű politikai rendszabály, semminemű törvényhozási intézkedés nem képes pótolni, ezt egyedül az eucharistia buzgó tisztelete, mint a vallásos élet legfőbb megnyilatkozása, mint a hit, remény és szeretet leghathatósabb élesztője képes végbevinni.

Bátran merem tehát újból állítani, hogy az örökimádás templomának alapításával Erzsébet királynénak nagy nevéhez legméltóbb, nagy szívének legkedvesebb emléket állítunk, mely céljára és erkölcsi hatására nézve értékben bármely más emlékművet, még a legművészibb kivitelű szoborművet is, messze fölülmulja.

Ezen emlékmű kiváló jelentőségéről fényesen tanuskodik nemcsak egyes nagy jótevőknek és a nagy közönségnek megható áldozatkészsége, hanem bizonyosságot tesz főképen magának Ő csász. és kir. ap. Felségének és a fenséges uralkodóháznak azon legmagasabb kegye és érdeklődése, melyet a nagy mű iránt kezdettől fogva tanusított és még folyton tanusítani méltóztatik.

Hisz még most is mindannyian azon feledhetetlen eseménynek varázsa alatt állunk, midőn a mult tavasszal az örökimádási templom alapkövét Felséges Urunk és királyunk és a fenséges uralkodóház számos tagjának legmagasabb jelenlétében ünnepélyesen megáldhattuk.

Midőn ezért Ő császári és ap. kir. Felségének hálatelt szívvvel mondunk legalázatosabb köszönetet, nagyfontosságú vállalkozásunkat továbbra is legmagasabb kegyeibe, valamint a jótevők és nagyközönség szives jóindulatába ajánljuk.

Művünket eddig szembetűnő módon kísérte Isten áldása. Tekintve célunk magasztosságát, szándékunk tisztaságát, bizton reméljük, hogy ezen isteni áldást ezentul sem fogjuk nélkülözni, sőt azt fokozottabb mértékben fogjuk élvezni. Ezen reményünk hangoztatása mellett a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Félszázad határán

Az Immaculata-jubileum alkalmából.

FÉLSZÁZADJA annak az örökké emlékezetes ténynek, hogy 1854 deczember 8-án IX. Pius pápa fényes ünnepség kíséretében kihirdette a Szepültelen Fogantatás (Immaculata Conceptio) dogmáját. Ennek a nagy-jelentőségű eseménynek félszázados jubileumát üli meg ezen évben az egész kath. világ.

Az ünneplésben mi sem maradhatunk el, részt kérünk a szepültelen Szűz magasztalásából mi is, a szentségi Ur Jézus tisztelői. Ha már tiszteljük a Fiut, ki, mint azt *Aquinói szent Tamás* énekli: «Nobis datus, nobis natus — ex intacta Virgine»¹: nem kell-e tisztelnünk tisztaságos Anyját is?! Ezt követeli már az észszerűség elve is. De egyébként is *az Oltáriszentség tisztelete a boldogságos Szűz tiszteletével igen szépen összeegyeztethető.*

Szentek, szentéletű s nagynevű férfiak találóan tudták összekötni a boldogságos Szűz tiszteletével az eucharisztikus Jézus imádását. Gondoljunk csak magyar szentjeink közül pl. *Árpádházi boldog Margitra*, avagy *Magyar-*

¹ A «*Pauge lingua*» kezdetű himnus 2. versszakának első sorai.

országi szent Erzsébetre. Szentéletü püspökeink közül egy *Klobusiczky Péterre*, egy *Hám Jánosra*. Nagynevü főpapjaink közül egy *Csajághy Sándorra*. Buzgó világi főuraink közül a felejthetetlen *Cziráky János grófra*. Csak nézzünk utána, találunk még sokakat; én csak ugy hevenyében, emlékezetből idézek.

P. Eymard, a szentségi művek ezen apostola, ki az általa alapított kongregációkban szintén szépen egyesítette a legmélt. Oltáriszentség s a boldogságos Szűz tiszteletét, 1868 máj. 1-én, midőn májusi szentbeszédeit megkezdette, fölszólította a hiveket, hogy ezentul tiszteljék szűz Máriát ily czimen: «*A legsz. Oltáriszentségről nevezett Miasszonyunk*».¹ Szokatlan volt e czim; de mindenesetre jogos. Mert tagadhatatlan, hogy a boldogságos Szűz benső kapcsolatban van a legmélt. Oltáriszentséggel.

Kihámozhatjuk ezt *szent Ágoston* eme szavaiból is: «*Et de carne Mariae carnem accepit, et illam carnem nobis manducandum ad salutem dedit.* — Az Ige szűz Mária testéből vevé testét s ezen testét adá nekünk táplálékul a mi üdvösségünkre». Jézus a tabernakulumban, bár megdicsőült állapotban, de ugyanezen testével és vérével van jelen, melyet a boldogságos Szűztől vett. A milyen része volt szűz Máriának a megváltás nagy munkájában, ugyanolyan szerep jutott neki az Oltáriszentség alapításában is...

De mellőzzük a bővebb fejtegetést s inkább vessük föl a kérdést: *mily összefüggésben van a Szeplőtelen Fogantatás dogmája az Eucharisztia tiszteletével?* Az elméleti fejtegetést azonban teljesen elhagyjuk; ez messzire vezetne célunktól. Hálásabb dolog, ha a letűnt félszázad mesgyéjén visszatekintünk a multba s a tényekből állapítjuk meg az összefüggést. Ez a mi «*tettekkel tényező*» korunkban — szabadjon e sablonos kifejezést használnom — sokkal hatásosabb.

*Huguet*² állapítja meg a következőket. Vigasztaló jelenség, hogy a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának kihirdetése óta a legfölségesebb Oltáriszentség tisztelete is önként följult, nagy lendületet vett. S ez a dogma kihirdetésének folyománya, következménye! Tehát itt is megvölt, e téren is érvényesült a természetes rend: a hajnalpirnak kell megelőznie a ragyogó napot.

A franczia *Geranger*, igen tudós és derék író, a dogma kihirdetése után néhány évre így szólal meg egyik tekintélyes kath. lapban³: «Azok közül, a kik e század elején pillantották meg a napvilágot, van-e csak egy

¹ E czimen figyelemreméltó cikk jelent meg a «*Mária-kert*»-ben (1898. évf. 329. és 357. l.); a cikk fejtegetéseit e helyütt én is követtem.

² «*Die Andacht zur heil. Eucharistie in Beispielen*». Regensburg, 1864.; S. 8.

³ «*L'Univers*», 1858 máj. 23. sz.

katholikus is, ki ne volna kénytelen beismerni, hogy *Francziaországban* a jámborság — vegyük csak tekintetbe a boldogságos Szűz tiszteletét — roppant lendületet veit; azok a tanok, melyekre ifju korunkban oktattak minket, ugyancsak nem sejtették e nagy fölbuzdulást, melynek most tanui vagyunk s a mely mozgalomhoz egész lelkünköl csatlakozunk.

«Nem látjuk-e egyuttal, hogy napról-napra váratlanul növekszik az ájtatosság az Oltáriszentség iránt és hogy *Francziaországban* a jámborság arra ösztökél, hogy mindinkább kövessük Rómának tiszteletét ezen isteni titok iránt?»

Először Jézus földi helytartójában kellett a kereszténységnek megdicsőíttetni... S alig, hogy e tekintetben fordulat állott be, fölmerült a szükséglet, hogy Krisztust az ő Anyjában buzgóbban tiszteljük; s erre felülről jött a biztatás. Gondoljunk csak a Szeplőtelen Fogantatás érdemre, az ugynevezett csodás éremre; vagy a kegyelmekre, melyeknek forrása a Győzedelmes Boldogasszony oltára lett. Ezen előkészület után Krisztus magában az Eucharisziában érvényesítette jogait; számtalan hívő érezte magát arra indítatva, hogy Őt szorgalmasabban fölkeresse s közvetlen közelben mutassa ki hódolatát iránta. Uj kegyforrás fakadt; s bátran megállapíthatjuk, hogy nálunk nagyobb tiszteletben s gyakoribb imáadásban részesül most a legfölségesebb Oltáriszentség egy hónap alatt, mint azelőtt az egész év folyamán.

Valami ép oly komoly, mint békés forradalom vonult végig s belemarkolt a keresztény lelkekbe s azoknak szokásait szerencsére megváltoztatta».

Eddig Geranger. A mit ő mond *Francziaországról*, arról a honról, mely a jámborság dolgában a vezető-szerepet vitte, az általánosítható. Mindenütt együtt járt a szeplőtelen Szűz tiszteletének föllendülésével a szentségi művek fölkarolása. Az Eucharisztia tiszteletét illetőleg is teljesedésbe ment tehát a jelszó: «*Per Mariam ad Jesum!*»

Nálunk, *Magyarországon* is mindaz, a mi a szentségi művek terén történt és történik, az utolsó évtizedekre vezethető vissza, a mióta a Mária-tisztelet virágai ismét pazarabbul díszlenek.

Csupán még egy dolgot szeretnék megemlíteni, mely némileg nemzetközi jellegű. Még 1726-ban keletkezett *Ingolstadtban* egy egylet, ily czímen: «*Marianischer Messbund*» (Szűz Mária tiszteletére alakult szentmiseszövetség). Ezt az egyletet az eichstätti püspök 1874 febr. 3-án kelt rendeletével a «*Szeplőtelen Fogantatás*» nevezete alatt szabályszerű egyházi társulattá emelte. Az ingolstadtai miseszövetség szoros összefüggésben, lelki kapcsolatban áll az 1854 nov. 20-án alapított «*Szeplőtelen Fogantatás társulatával*», melynek székhelye *Rómában* a szent Ferencz-rend «*Ara coeli*» nevezetű kolostora. Ime, ebben a szövetségben mily szépen fonódik egybe

a Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség tisztelete! S ennek a mise-szövetségnek a föld minden táján vannak tagjai.¹

A Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség tiszteletét ápolni, terjeszteni s tökéletesíteni, ez az az üdvös eszköz, mely céljaiba belevonja a többi áhítatgyakorlatokat is, s ezáltal mintegy megtestesítője, összefoglalója az egész praktikus vallásosságnak.

Jól fölfogta ezen igazságot pl. a *székesfehérvári* Oltáregyesület, midőn az Immakulata-jubileumot úgy vélte a legmegfelelőbbben megülni, hogy zarándoklatot vezetett szűz Mária kegyhelyére: Bodajkra. — Praktikus eszme volt ez!

Tartozom az igazságnak annak kijelentésével, hogy az Oltáregyletek másutt is igyekeztek az Immakulata-jubileumot minél fényesebben megülni. Pl. a *gyulafehérvári* s *kézdivásárhelyi* Oltáregyletek ünnepségéről már folyóiratunk² is hírt adott. Hasonló híreket olvashatunk a kath. lapokban a többi Oltáregyesületekről, melyek részint már megtartották az ünnepélyt, vagy decz. 8-ára tervezik azt. Különösen kitűnnek e tekintetben *Erdély* Oltáregyletei; áldottlelkű főpásztoruk buzdításának köszönhető ez.

A Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség buzgó tisztelete — ez azon jel, mely föltűnt a XIX. század egén. Ez a XX. század reménysége is. Te új század, nem fogsz csalatkozni! — *«In hoc signo vinces!»* E jelben győzni fogsz!

Till Kálmán.

Az Erzsébet Örökimádás-templom jelenlegi állapota.

Aigner Sándor műépítész jelentése.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az Erzsébet Örökimádás-templom és az azzal kapcsolatos zárda és oltáregyleti épület építkezésének eddigi haladásáról van szerencsém a következőkben röviden beszámolni:

Az építési telken állott régi épületek lebontása i. évi május hó elején megkezdődött és az alapkőletéti ünnepély miatt egy hétig szünetelvén, június hó elején befejeztetett.

Ez idő alatt az építőbizottság öt elsőrangú budapesti építőmestert szólított föl a föld- és kőművesmunkára való ajánlattételre és a beérkezett ajánlatok közül Havel Lipót építőmester ajánlatát, mint a legolcsóbbat elfogadta, a ki június elején vette át az építési telket és haladéktalanul megkezdte a munkát.

¹ V. ö. *Beringer*: «Die Ablässe» XII. Aufl. Paderborn, 1900.; S. 603.

² 1904. évf. 23. és 124. l.

Az építkezés programjának megállapításakor az építésvezetőségnek tekintettel kellett lenni arra a körülményre, hogy az apácák csak a jövő évi aug. 1-ig maradhatnak a jelenlegi ideiglenes hajlékukban, ennél fogva a zárda és az oltáregyleti épület fölépítését kellett elsősorban foganatosítani, annál is inkább, mert ezek lakhatási engedélyhez kötött építmények, melyeket az építési rendszabályok értelmében az év végeig okvetlenül fedél alá kellett hozni, hogy a lakhatási engedély jövő év jul. 1-ére kieszközölhető legyen. Megkönnyítette azonban a kényszerhelyzetet az a körülmény, hogy özv. Majláth Györgyné ő nagyméltóságának páratlan nagylelkűségéről és áldozatkészségéről tanuskodó 200,000 koronás adománya, az adományozó intencziója értelmében elsősorban a zárda fölépítésére volt fordítandó, az oltáregyleti épület költségeit pedig az Oltáregylet fedezi, úgy hogy az Örökimádás-templom építésére gyűjtött összeget e két épületrész költsége nem terheli.

Ezekhez képest tehát a zárda és az oltáregyleti épület fölépítése eddig annyira haladt, hogy mindkét épület fedél alá jutott, dacára annak, hogy az áldatlan munkásviszonyok miatt az építőmesterek által kimondott munkaszárlat folytán az építés teljes négy hétig szünetelt.

Mindamellett azonban a templom építése is kezdetét vette és annak egy lényeges és hosszadalmas munkája, az alapozási munka teljesen el is készült, úgy hogy a tavasszal a templom remélhetőleg 3—4 hó alatt a főpárkány magasságáig fölépíthető és fedél alá hozható lesz, míg a toronynak folytatólagos kiépítése és a templom építési munkáinak befejezése 1906. év őszére várható, ha ugyan a jelenleg még részben fedezetlen építési költség a kellő időben rendelkezésre fog állani.

Az építési költségekre nézve van szerencsém a t. közgyűlésnek bejelenteni, hogy az építőbizottság az egész épületcsoport fölépítésére szükséges iparosmunkákat szűkebb körű versenytárgyalás útján a legelőnyösebb ajánlattevőknek kiadván, a már elfogadott árajánlatok összegezése szerint az egyes épületrészek költségei következőleg alakulnak:

A zárda költségei	150.000 K.
Az oltáregyleti épület költségei	154.000 «
A templom és az összekötő folyosók költs.	534.000 «
Összesen	<u>838.000 K.</u>

mely összeg az előírányzott 700.000 K-t 138.000 K-val túlhaladja.

E túlhaladás indokolására legyen szabad arra utalnom, hogy úgy az építőanyagok árainak, mint a munkabéreknek emelkedése folytán az iparosmunkák árai tetemesen felszöktek és jóval túlhaladják azokat az árakat, melyek a hozzávetőleges költségvetés számításakor alapul szolgáltak, de másrészt az építőbizottság is arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy

bár minden fölösleges költekezést elkerülve, a takarékoság egymaga mégsem lehet a főirányító elv egy olyan művészi alkotás létesítésénél, a melynek alapját maga fölséges királyunk tette le, a mely hivatva van évszázadokon át hirdetni egy nemzetnek a koronás királynéja iránt érzett szeretetét, hirdetni az Isten dicsőségét!

Paray-Le-Monial.

A GALAMBNAK van az a tulajdonsága, hogy a hol otthon érzi magát, oda visszavágyik s bármilyen messze viszik tőle, visszaszáll oda. Ezer, tizezer kilométernyi utat is megtesz s nem téveszti el utját. Példa reá az a posta-galamb, mely ma egyedüli közvetítő a port-arthuri vár hős védője, Stössel tábornok és a minden oroszok czárja, Miklós között.

De a mit e gondolkozás nélkül való madárban csodálunk, az tulajdonsága az emberi léleknek is. A hol egyszer jól érezte magát, visszakivánczik oda, a hová életének csak egy boldog percze fűzi, visszaszáll oda az emlékezet csapongó szárnyán. Zord hegyek és termékeny rónák, sötétlő rengetegek és zúgó folyamok, puszták, faluk, városok mind nem képeznek útjában akadályt. Hatalmas országokon, szinte mérhetetlen tengereken, világrészeken oly könnyen siklik tova, hogy bele sem fárad. Sőt az emberi lélek tökéletesebb is. Hiszen a képzelet szárnyán előre is elszáll oda és szívesen időz ott, a hol, tudja, öröm és boldogság várakoznak reá. Vagy a jegyes nem időz-e gyakran képzelete révén azon fészeknél, a hol a boldogság, megelégedés, szeretet virulnak számára?!

Nem csoda tehát, ha én is, még mielőtt valóságosan ott jártam volna Paray-Le-Monialban, az Ur Jézus Krisztus drága szent Szívének otthonában, már otthon éreztem magam. Nem csoda, mert képzeletem szárnyán sokszor időztem abban a szentélyben, a hol az Ur Jézus szent Szívének alázatos szolgálója órákat töltött el imádságba merülve, mert képzeletemben sokszor borítottam forró csókjaimmal azt a hideg márványlapot, melyen az Ur Jézus állt, mikor szűz Margitnak megjelent...

S még kevésbbé csodás, hogy miután valóságosan jártam ott, visszavágyom s az emlékezet szárnyán visszaszálllok abba a szentélybe, a mely 200 év óta az Ur Jézus szent Szíve szeretetének kohója lett. Visszavágyom, mint az árva gyermek anyja ölébe, mint a hazátlan vándor bujdosása közben a szülőföld kedves, édes határai közé...

Talán csak az csodálkozhatik, a ki nem ismeri, a ki nem tudja, mi jelent e francia városka neve: Paray-Le-Monial.

Hogy megértsük, kétszáz évet kell a történelemben visszafordítanunk Ugy 1671 körül. A városka egy nagyszerű, ma is létező hatalmas bazilika

körül terült el akkor is Burgund egyik termékeny völgyében a Charollais hegység végső nyulványai tövében. De ha a mai vasuti állomás felől közeledett és közeledik valaki, akkor előbb a Saon és Loire folyókat összekötő csatornán, majd egy kis folyócskán (Bourgince) kell keresztül hatolin. Persze akkor még vasut nem volt. A városka népe buzgó, áhitatos volt és a keresztény elveket gyakorlatilagis valló. Voltak ott orsolyiták, jezsuiták, a környék betegei számára egy nagy kórház: a «hotel Dieu» s egy nagy zárda a visitatio apáczák számára.

E zárdában élt egy kedves lélek, Boldog Alacoque Margit. Mint ibolya az erdők mélyén, úgy élt itt e szűzies lelkü leány az alázatosság leple alatt. Semmi különös nem volt benne, csak az, hogy nagyon szerette az Ur Jézust. Nagyon szerette, mindenekfölött szerette. Sőt még ezzel is keveset mondok, mert mi szeretünk a sokatjelentő szavakkal dobálódzni. Hisz ha valaki többször jár templomba, ha néha böjtöl is, gyónik és áldozik is, már azt mondjuk, «ez rajongó», vagyis azt mondjuk, hogy ez nagyon szereti az Istent. De Alacoque Margit nem így szerette nagyon az Istent. Az ő szeretele a szó igazi értelmében volt nagy. Ő úgy szeretett, hogy ez Istenszeretettől izzott a szive.

Nem hagyta e szeretet nyugton, hanem égette lelkét s csak akkor volt békessége, ha imádkozott. Annyira imádkozott, hogy a főnöknő jónak látta őt az imádságtól eltiltani s míg a többiek közös imáikat végezték, neki takarítani, folyosót söpörni vagy kerti munkát végezni kellett. Ez azonban nem csüggesztette. Ő nagy szeretetében a takarítást, a söprést, a kerti munkát is imádsággá változtatta. Társnői bizalmatlansága, kisebb kötődéseik sem zavarták. Ő szeretett tovább. Szeretett oly epedő lángolással, oly emésztő vágygyal, oly gyötrelmes tűzzel, hogy végre is az Ur Jézusnak, a lovagias szeretet igazi mesterének, megesett a Szive a szegény vágyódó, epekedő és a szeretettől szenvedő szűzön és kinyilatkoztatta magát neki. Háromszor is. 1673 decz. 27. János apostol napján először, 1674-ben az Urnap alatti nyolczad egyik napján másodszer és 1675-ben jun. 16-án megint az Urnap nyolczada alatt harmadszor.

E három jelenésben nyilatkoztatta ki azután Jézus, hogy az ő szentséges Szivének tisztelete mennyire kedves neki s mennyire kívánja, hogy a hideg, Istent szeretni nem tudó emberek az ő lángoló szeretetétől hevüljenek s gyulladjanak lángoló, áldozatokra elszánt szeretetre. Egyben megbizta Alacoque Margitot, hogy legyen e kinyilatkoztatás hirdetője, terjesztője.

Az alázatos, a félénk szűzi leány megijedt a reá várakozó nagy feladattól. Gyöngének, tehetetlennek érezte magát a reá bizottak elvégzésére. De alázatánál, félénkségénél, gyöngeségénél, tehetetlenségénél nagyobb volt engedelmissége. S mert Jézus megparancsolta, hogy a szent Sziv kinyilatkoztatásának szócsöve legyen, azzá is lett. Először csak a zárda lakóit hozta

közel a szent Szivhez, de később odaözönlött sok-sok más is és ma már az egész hívő világ felajánlotta magát és ott térdel a szent Sziv előtt...

Hogyne vágyakoztam volna tehát e szent helyre? Hogyne dobogott volna örömtől szívem; mikor augusztus hó 26-án, zarándokutunk ötödik napján úgy estefelé felhangzott vezetőnk szava: «Paray-Le-Monial. Tessék kiszállni». És nemcsak én voltam így, hanem mind a 90 magyar, a kik együtt vállalkoztunk ez útra. Mindegyik arczára kiült az öröm pirja s a szemek lázas, fényes tekintete is azt árulta el, hogy jó helyre jöttünk. Sokan már ekkor tudakozódtak, a bazilika hatalmas épületét látva, az-e a kinyilatkoztatás helye? Felelni azonban nem volt idő, mert a csoportokra osztott zarándoksereget egy-kettőre szétkapdosták a reánk várakozó hotelierek. Még szét se tekinthettünk, máris omnibuszba dugtak s vittek a szállásunkra.

A jelenés kápolnájában találkoztunk újra. Ezen a szűk helyen, a hol 300 ember csak összepréselve fér el. S mégis nem tudtunk kijönni onnan. Valami bűvös-bájos, valami csodálatos érzés vett erőt a lelkeken, békóba vert úgy, hogy szabadulni nem tudott, de nem is akart tőle az ember. A szűk, kis kápolna ugyanis homályos volt, de az oltáron égő gyertyák lobogó fénye nemcsak az oltár fehér márványát tette fényessé, de megvilágította az oltár fölé festett Jézus Szive légies alakját is. Nem győztük nézni. S míg Skarda sasvári prépost ur gyönyörű beszédét hallgattuk, nem egyszer úgy tűnt föl, mintha ott az oltár fölött valóban az Ur Jézus állna, egyik kezével szivére mutatva, a másikkal áldást osztva...

A szentbeszéd után litánia volt. Aztán mehettünk volna már ki, de nem mozdult senki. Gondolom úgy voltunk valamennyien, hogy azt a szívet indító gyönyörű ájtatosságot valami édes álomnak hittük, melyből felébredni féltünk. S a mikor a gyertyák fényének libbenése, a fehér márvány ragyogása, szent Margit koporsójának csillogása megértették, hogy nem álmodunk, hanem valóban ott vagyunk Jézus szent Szivének otthonában, akkor éreztük, mennyire igaz Dávidnak, a koronás prófétának szava, mikor így ír: «Ime, mely jó és mely gyönyörűséges az atyafiaknak együtt lakniok». (132. zs. 1 v.) Gyönyörűség volt s életünk egyik legszebb órája.

Végre mégis csak rászántuk magunkat a kijövetelre. Kijövetelünkönkor azonban az apácák kezdték el zsolozsmájukat s ez megállásra készített. Mert ők egészen rejtve lévén, hangjuk mint a sirból jövő szó hangzott felénk. De én nem vártam meg a végét, hanem átmentem a bazilikába. Átmenésről beszélek, mert a bazilika apsisa már a visitatiós apácák zárdájára néz... Hangulatom azonban itt se változott. A román modorban épített bazilika hármashajójára ugyanis szintén homály borult. Az oltárok szobrai belevesztek a folyton sűrűsödő alkonyatba. Csak a főoltár fehérmárvány Jézus Szive szobra, ez uralkodott a sötétség fölött. A mint a magasban állt, szinte önkénytelenül is imára készített... Már mások térdeltek, térdeltem

tehát én is s oly jól esett itt is az imádság, mint ott a *visitatio* kápolnában.

Aztán epihentünk. Pihenésre hajtottuk fejünk. De az első hajnali óra talpon talált. Hogyne keltünk volna: pár óránk volt még csak itt. Tizenegykor már indultunk tova. S nem láttam Paray-Le-Monialból csak alig valamit. Miséztem a *visitatio* kápolnában a szent József oltáránál, a mely jobbról legközelebb van a jelenés oltárához. Szivem tuláradó örömét, melyet e szentmise alatt éreztem, nem tudom leírni. Van úgy az ember néha, hogy az események fokozzák a lélek érzéseit, a nélkül, hogy később, az események múltával ez érzelmek fokát csak megközelíteni is képesek volnánk. Így voltam én is. A mit akkor és ott éreztem, azt ma újra érezni képtelen vagyok. Emlékezetem hiába szántja mélyre mesgyéjét, hiába állítja elém a jelenés oltár közeli szomszédságát, a szűz leány koporsóját, az oltárt, mely előtt misémet végeztem, azt az örömet, azokat az akkori érzéseket újra felidézni nem vagyok képes... Szinte fájlalva panaszlom, de hiába.

Szentmisém után megint a bazilikát néztem meg. Most már nem volt homály benne. Ablakain beszűrődött a kelő nap pirkadó fénye és láthattam, hogy bár a külseje kopottas, de a belseje szép és hangulatos. Egy régi góth szűz Mária kápolnája is van a bazilikának. A bal hajó végződik benne. E kápolna régibb, mint maga a templom s régi szobraival, a falba vágott fülkéivel, oltárával rendkívül érdekes.

Paray-Le-Monialnak különben a bazilikán kívül van ám még egy építészeti remeke. A városháza. 1525-ben kezdte építeni Jayct Jakab gazdag kereskedő renaissance modorban. Homlokzata csupa ékitmény és szobormű. Ezek között van állat- s ember-figura is. A folyosón pedig az építetőnek s nejének domborműve diszeleg. Hogy a házat nem fölösleges megnézni, mutatja az, hogy hivatalosan is a «monument historique» tárgyai közé sorozták. Ilyen különben az 1504-ben épített szent Miklós egyház is, mely ma lomtár.

1893 óta azonban még más látnivaló is van Paray-Le-Monialban. Ez a «Hieron» vagy «Musée Eucharistique»: az eucharisztikus Muzeum. Ilyen nincs másutt a világon. P. Drevon, az engesztelő áldozás terjesztő apostoláé volt az eszme. Ő hirdette 1880-ban először, hogy állítsák föl az Eucharistia muzeumát. De eszméje csak tizenhárom év múlva valósult meg, a mikor ő maga halott volt. Megvalósította pedig báró Alexis de Sarachaga, ki nemes szándékkal a muzeum helyiségéül szolgáló épületet emeltette azon a sarkon, a hol a Rue de l'Hopital és a Rue de General Petit egymásba torkollanak. Az épület nemes egyszerűségű ékalakban emelt kőpalota, melynek homlokzatára ez van vésve: «Hieron» s valamivel alább ez: «Á Jesus-Hostie Roi!»

A belépés után egy előcsarnokba lépünk, melyből az Aula Fastorum-ba,

a diszterembe nyilik egy hatalmas ajtó. E diszes helyiség szolgál ünnepélyes fölolvadások helyéül. A disztermet pedig a muzeum helyiségei környékezik tele sok-sok olyan holmikkal, a melyek az eucharistiára vonatkoznak. Az 5000 kötet könyv is csak az eucharistiáról szól. A festmények szintén. A tárgyak közt nevezetesek a régi kelyhek, monstranciák, ostensoriumok, ciboriumok, feszületek. A festmények pedig, eltekintve vonatkozásuktól, már csak azért is értékesek, mert nem egy világhírű művész munkája. Van itt ugyanis kép Guido Renitől, Rubenstől, Cellinitől, Veronesetől, Raphael és Tizián iskolájából, Bellinitől, Camoncinitől, Baroccitól, Dosniertől, Culmbachtól, Van Lootól s még sok mástól.

Hogy azonban a francia felületesség se hiányozzék, arról is gondoskodtak. Van ugyanis a második terem falán két térkép. Mind a kettő azon helyeket tünteti föl, a hol az Oltáriszentség tiszteletéhez valami nevezetesebb csoda fűződik. Az egyik Franciaországban tünteti föl e helyeket, a másik egész Európában. De szomorúsággal láttuk, hogy Európa csak Bécsig tart. Azontul ugyanis csak nyil van ezzel a jelzéssel «Ázsia». — Mondanunk se kell, hogy megpróbálkoztunk a fölvilágosítással, de hiába. Ők így tanulják.

Még egy sétát tettem a boldogságos Szűz romay-i kegyhelyéhez vezető fasorban, aztán visszafordultam. A visitatio-kápolnába mentem egy bucsuzó szentséglátogatásra, mert az idő eljárt s a vonat 45 percz múlva indult.

Jeszenszky Kálmán.

Kísérjük a beteghez a szent utravalót!

II.

QIDŐN a mi édes Udvözítőnk e földön járt-kelt, rendszerint lépésről lépésre követték őt Izrael fiai, hogy tanítását hallgassák. Boldog volt, ki közelébe férközhetett, s legalább köntöse szegélyét megérinthette. Sokszor ugy kellett észrevétlenül elhagynia őket, hogy ne okozzanak akkora tömörülést. S mily nagyszerű volt ünnepélyes bevonulása Jeruzsálembe! Valóságos ember-áradat hömpölygött Jeruzsálem utczáin, hogy isteni Mesterüket láthassák, tiszteletüket iránta kimutassák. S ugyan miért tért be a Megváltó Jeruzsálembe?

Hogy a husvétii bárányt az utolsó vacsorán tanítványai körében elköltse, s kinszenvedésére s halálára előkészüljön. S lám, ezen nagyszerű bevonuláshoz hasonló némiképen azon menet is, mikor beteghez viteti magát az Ur Jézus, hogy a menny örökösét az utolsó utra megerősitse, s az isteni Bárány lakomájában részesitse. Fényes volt az ünnepélyes bevonulás Jeruzsálembe, nagyszerű menetek is!

Felfogták ezt őseink. Az egész keresztény világban — mint ezt már e dolgozat előző részében említettem — ünnepies menetben vitték a beteghez a szent utavalót. Manapság talán már csak a hithű *Tirol* félreeső bércei között van ez így. Pedig mily megható lehet az ily menet, kivált esthomályban,¹ ha a hivek égő gyertyával kísérik a beteghez az Ur testét!

Nagyobb városokban ma már rendszerint csukott bérkocsiban viszik a szent utavalót a beteghez, nehogy tiszteletlenségnek legyen kitéve a szentségi Jézus. S faluhelyeken? Bizony sokszor még itt is tiszteletlenséggel illetik az Ur Jézust, midőn a beteghez viteti magát. De legalább a még romlatlan falusi nép igyekszik tiszteletét kimutatni a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. A csengetyü hangjára mindenünnen előjönnek az utcára, s a kinek ideje van, szépen csendesen követi a papot a beteg házához, hol már a rokonok egybegyültek; de ha nem is kísérhetik a szent utavalót, legalább mindnyájan letérdelnek s rövid imában dicsőítik a szentségi Ur Jézust. Így van ez szokásban néhol.

Jól van ez így is. De mennyivel szebb, mennyire lélekemelő volt a régi jó szokás, midőn ünnepi menetben kísérték a beteghez az Oltáriszentséget vivő papot! Legalább faluhelyeken lehetne fölujítani e régi szép szokást!

«No hiszen lenne akkor hadd-el-hadd, ekkora bigottság láttára» — mintha csak hallanám már ezen ellenvetést, s hasonló kifogásokat.

Igazán sajátságos, mennyire irtóznak modern korunk emberei a bucsujárásoktól, egyházi körmenetektől s efféléktől. Így a szent utavalónak ünnepi menetben való kísérete sem volna inyükre e «fölvilágosodott» uraknak.

Pedig a kik a körmeneteket stb. elítélik, maguk is résztvesznek ilyesfélékben. Ma a katonaság vagy a tűzoltók fölvonulása valamely ünnepi alkalommal; máskor, pl. a király születése napján, lampionos-menet a város kivilágítása mellett; más alkalommal valamely előkelőség, vendégszereplő színésznő vagy akár csak képviselőjelölt fogadtatása, többnyire bandériumos menettel. Jól van, a tisztelet adóját róják le ezáltal. De kérem, ha az ilyes-mikben gyönyörüséget találunk, ne vaduljunk meg az egyházi körmenetektől sem! S ne szörnyüködjünk, ha esetleg néhány jámbor hívő, szive és józan esze sugallatát követve, ünnepi menetben vagy akárcsak egyszerű pompával fogadja a szentségi Ur Jézust, s kíséri a beteg házába!

Mily nagyszerű, fényes, ünnepélyes fogadtatásban szokták részcsiteni fölséges királyunkat s az uralkodó-ház fönséges tagjait. De hát csak épen

¹ Ilyen éjjeli menetnek leírását találhatják az olvasók folyóiratunk ezidei évfolyamának 90. lapján. («Ágnes, vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya» ezimű regény második fejezetében.)

legfőbb Urunkat, a királyok királyát, a szentségi Jézust nem részesítik valamelyes fogadtatásban, midőn bevonulását tartja a földi kötelékektől szabadulófélben levő gyermekéhez?! Csak épen az Ur Jézust nem kíséri senki sem?! Egyedül a szentségi Ur Jézust nem részesítik némi tiszteletben, a merre csak elvonul, midőn föl Kent szolgája által a beteghez viteti magát!?

Honnét e szomorú jelenség? Az emberi félelem tart vissza bennünket! «Mit szólna a világ?!» «Mit mondanának az emberek?!» Megvetendő gyávaság! Mit szólnának az emberek, mit mondanának ismerőseid, ha meglátnának, hogy a szentségi Ur Jézus kíséretéhez csatlakozol? Ha józan gondolkodásuak, úgy hitednek férfias megvallása csak épülésükre szolgálhat. Hej, réges-régen még hirből sem ismerték az emberi félelmet! Példák szólnak ezen állításom mellett.

Borgia szent Ferenczről olvassuk, hogy midőn még Candia hercege volt, egy alkalommal nagy vadászatot rendezett. A vadászat javában folyt, midőn egy papnak alakja tűnt föl, ki a szent utavalót vitte egy haldoklóhoz. A herceg otthagya vendégeit, s több mértföldnyire elkísérte a Legszentebbet.

Renty báró, ki a XVII. században élt Franciaországban, szintén szép példát nyújtott. Az Oltáriszentség e nagy tisztelője lakóhelyén, Citry nevű helységben, hol birtoka feküdt s vára is volt, a híveket, férfiakat s nőket egyaránt arra buzdította, hogy kellő tisztelettel, égő gyertyával kezükben kísérik a beteghez a szent utavalót. Ő maga, nagy elfoglaltságának daczára, éveken keresztül állhatatosan gyakorolta e szép szokást, ha mindjárt rossz idő volt is. Egy alkalommal, szokásához híven, a szent utavalót kísérte a beteghez. Hatfogatu hintó jött szembe a menettel, nagy vágatva, a nélkül, hogy a kocsiban ülők némi tiszteletet tanusítanának a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. A bárót boszantotta e közönyösség. Odaugrott s élete koczkáztatásával föltartóztatta a rohanó paripákat. A kocsinak vesztegelnie kellett mindaddig, míg a menet elvonult; a bennülőket pedig szép szóval figyelmeztette, hogy mutassák ki hódolatukat a legfölségesebb Oltáriszentség iránt.

A nagyhirű *Geramb báróról*, Ausztria egykori császári kamarásáról beszélnek a következő épületes történetet. Egyszer hazafelé tartott, s az utczában, a hol lakott, szembejött a szent utavalót vivő pappal; a báró észrevette, hogy az egyik ministráló nem tanusít ez ünnepélyes alkalomhoz illő jámborságot s elegendő komolyságot. A jámbor generális félretolta a ministrálót, megragadta a mennyezet rudját s ő vitte azt. Midőn a pap egy fordulónál fölpillantott, legnagyobb csodálkozására a generálist látta a ministráns helyén. Képzeltük a járókelők csodálkozását, de egyuttal épülésüket is. Jó hosszú utat kellett így megtennie, mert a pap két beteget látott el a

haldoklók szentségével. Visszafelé is kitarzott a báró egész a templomig, a hol a pap elérzékenyülve mondott neki köszönetet.

Hasonló esetet említenek *Morus Tamásról*, Anglia egykori főkanzellárjáról, ki tehát hazájában a király után a legfőbb méltóságot viselte. Morus Tamás, valahányszor faluhelyen tartózkodott, midőn beteghez hívták a papot, felöltözött a ministráns ruhájába, fogta a csengőt s a pap előtt haladt. Midőn egyszer egy udvari ember erre vonatkozólag azon megjegyzést tette, hogy ha ezt a király megtudná, esetleg rossz néven venné, Morus Tamás így felelt: «Nem hinném, hogy a király rossz néven vehetné, hogy tiszteletemet mutatom ki a legfőbb Ur, a királyok Királya iránt, kinek kegyelméből viseli fején ő is a koronát».

Hol van ezeknek cselekedetében az emberi félelemnek még csak nyoma is?! S bennünket emberi tekintetek vezérelnek! Meglepő gyávaság!

Ne feledjük isteni Üdvöztőnk szavait: «Ki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon». (Máté, 10, 32.) S hozzáteszi: «A ki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadom én is őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon». (U. a. fej. 33. v.) Rettentő fenyegetés!

Hagyjunk föl tehát minden kicsinyes előítélettel, a nevetséges emberi félelemmel: tanusítsunk hitvalló bátorságot, valljuk meg s védelmezzük hitünket nyíltan, férfiasan!

Délfranciaország egyik városában egy este egy magánkápolnából a legközelebbi templomba vitték át a legméltóságosabb Oltáriszentséget. A jámbor hivek összeverődtek, hogy körmenetileg, égő gyertyákkal kezükben kísérik a szentséget. Volt közöttük egy katona is. «Barátom!» így szólt hozzá a jelenlevők közül valaki, «talán mégis okosabban cselekednék, ha nem tart velünk. Esetleg találkozik egy fölebbvalójával, ki aztán megkeseríthetné életét a kaszárnyában». A katona odafordul, csodálkozó tekintet vet a beszélőre, majd így felel: «Ha fölebbvalóm előtt megyek el, tisztelgek előtte; ki vehetné tehát rossz néven, ha Isten iránt mutatom ki köteles tiszteletemet». Követésre méltó bátorság!

Vonjuk le mindebből a tanulságot! Ha az utcán a szent utravalót vivő pappal találkozunk, s időnk engedi, úgy kísérik el a beteghez a szentségi Ur Jézust; vagy ha ezt nem tehetnők, legalább ájtatos tisztelettel imádjuk néhány pillanatig az Oltáriszentségben jelenlevő, végtelen fölségű Urat.

Isten nem egyszer maga kinyilvánította, mily kedves előtte mindaz, mit e tekintetben tehetünk.

*Caesarius*¹ tudósítása szerint az ő idejében *Franciaországban* élt egy

¹ Lib. IX, cap. 51.

jámbor katona, ki rendkívüli tiszteletet tanusított a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. Ha a szentmisén jelen volt, a szó szoros értelmében a földre borult, s ha utközben pappal találkozott, ki a szent utravalót vitte a beteghez, azon helyben letérdelt, hogy imádjá a végtelen isteni Fenséget. Midőn egy napon épen ünnepi öltözetben volt, a város végén az Ur testét vivő pappal jött szembe. Minthogy az ut nagyon sáros volt, néhány pillanatig habozott, hogy mitevő legyen. Jámborsága s nagy tisztelete az Oltáriszentség iránt mégis arra vezette, ne törődjék vele, vajjon ruhája piszkos lesz-e. Leszállott tehát lováról, hogy a legmélt. Oltáriszentséget térdrehullva imádjá. De a jóságos Isten csodája folytán, ki hű szolgáját megjutalmazni akarta, nem lett sáros ruhája. Ezáltal meg akarta mutatni az Ur, mily kedves előtte a katona jámborsága. E csoda láttára meghatottság vett erőt a katonán. Ettől kezdve hite még erősebb lett, s tisztelete a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt csak fokozódott.

E példa is szolgáljon lelkesítésünkre. Ujítsuk föl a régi jó szokást! *Kisérjük a beteghez a szent utravalót!* Hiszen ezáltal Isten előtt kedves dolgot cselekszünk, s hozzá katolikus voltunkról is megható tanúságot teszünk.

Till Kálmán.

Az Eucharisztia Zenéje.

IX.

A MODERN század dédelgetett szerelmese a haladás. Kérkedő és hivalkodó öntudat olvasható arczáról, minden szava és hangja csak büszkeséget árul el. Elbizakodott temperamentuma megvet és gyaláz mindent, a mi nem pendül egy húron a szabadelvűség és hitetlenség gondolatkörével. Ha szidalmak nem is érik az Egyházat, kimélet és hálára való tekintet nélkül büszkén vetik meg isteni tekintélyét s a történelem oly tulhaladott álláspontjának minősítik, mely már csak a hisztorikust érdekli, de az élet emberét épenséggel nem. Pedig mennyire félreért bennünket e hitetlen világ! Minden haladás és tökéletesedés felé való törietés ellenségei gyanánt kiált ki, pedig mi nem zárjuk ki a haladást, ha az a vallásnak, az isteni fundamentumnak nem üzen hadat. Szeretjük a gőzt is, a villanyt is, de azért nem tagadjuk meg az alkotó Istent. A modern világnézet ezzel ellentétben minden vivmányával egyszersmind törülni akar egy-egy fogalmat a theologia szótárából.

A mi a reális életben történik, az ismétlődik a művészetben is. Ismeretesek az Egyház tagadhatatlan kulturiörténeli érdemei. A középkor vallássosságával annyi inspirációt, annyi stilt, formát és tökélyt adott a művé-

szetnek, hogy azt még a huszadik század szecsessziós embere is csodálattal szemléli. Valósággal eltörpül. Minden művészi irány és új emóció daczára a műemlékek értéke örök, mert azon Egyház szülte, melynek isteni Alapítója jövőt biztosított — időtlen időkig. A képzőművészetek világos tanulságain kívül hasonlóképp áll a kérdés a hangok művészetével is. Nincs stíl, mely oly közel fekszik az Egyház szívéhez, mint épen a gregorián. Építészet, festészet, szobrászat — egyik sem dicsekszik hasonló momentummal. S ha az Egyház teremtető ereje képes volt teljesen új egyházzenei formákat napfényre hozni, miért lankadt volna akkor ezen Egyház, mikor egy oly dicsőséges múlt, a minő a korális — véghetetlen és kimerithetetlen anyagával — állott rendelkezésére.

Mindezen gondolatokat csak azért érintem, mert folyton hangzik a vád: tegyétek félre a korálist, mert ez nem élet már, csak anakronizmus. Ezzel szemben a múlt példái bizonyítják, hogy a korális életre és fejlesztésre képes, sőt egymaga elégséges volt arra, hogy olyan új egyházzenei stílt hozzon létre, melynek *palestrina-stil* a neve. Ezen stíllel — idő és méltóság rendjében is a másodikkal — kell most foglalkoznunk. *Vonatkozásokat kell keresnünk közte és az eucharisztia között, mit elérünk, ha abszolút egyháziasságát az Egyház, továbbá a művészet világánál vesszük szemügyre.* Történelemhez zárandokolunk, mely hűséges előadásban számol be a stíl eredetéről s így közvetve egyedüli helyes fogalmához is elvezet majd.

Mint mindenben a világon, úgy a zenében is van fejlődés és evolúció. Szükségszerű kibontakozás észlelhető a régi formák alól, melyek némelykor vagy áldozatul esnek, vagy másodrangu tényezőkké degradálódnak. Mikor Egyházunk a gregoriántónusokat a görögöktől vette, ezen régi hangrendszerbe új dallamformákat s eredeti ritmikát helyezett belé. Szent Gergely monumentális műve innentől kezdve egyedüli és kizárólagos stíl volt és maradt is mindaddig, míg az *ellenpont*¹ nem jelentkezett a láthatáron. De mint a legtöbb újdonság, idővel ez is elfajult. Kezdetleges alakjában szívesen fogadták be mindenütt, de az idők folyamán annyi bűnnek és botránynak lett okozója, hogy a történelem tanulsága szerint a trienti zsinat az egyházzenei stílek közül törölni akarta, egyedül a gregoriánnak adván meg a teljes szuverenitást. Az elhanyagolt és még inkább elfajult zenei műformának tehát megmentőre volt szüksége. Palestrinát — a S. Maria Maggiore karnagyát — bizta meg a zsinat három oly zenemű bemutatásával, melyek az ellenpont talajából fakadnak. A célzat világos. A zsinat végső engedményt tett s ha a próba beválik, nem tagadja a stíl jogosultságát. Palestrina

¹ Az ellenpont oly zenei műforma, melyben egy adott dallamhoz szerkesztünk új dallamot, úgy azonban, hogy ennek szólamvezetése önálló és független az előbbitől. Az adott dallam neve: *cantus firmus*. A melléje szerkesztett — a *kontra* v. *ellenpont*. 72*

érezte; hogy itt a figurális stil jövőjét kell megmentenie. A benyújtott három mű utolsója mise volt, teljes czime: «Missa Papae Marcelli». Hatása páratlan volt. Nemcsak stilt mentett e mű, hanem benne az ellenpont legmerészebb szépségeivel egyetemben bontakozik ki előttünk. Palestrina megvetette tehát alapját a stil egyházzenei jogosultságának, melyet a hálás utókor róla keresztelt el *palestrina-stilnek*.

Hassunk mélyére e stilnek, miután láttuk történeti előzményeit. Keresjük lényegét a nélkül, hogy a zeneszerzés theoretikus terére lépnénk, nézzük művészetét és egyháziasságát. Tanulmányunk folyamán többször hangoztattuk s újból ismételjük alaptételünket, hogy *minden egyházzenei stil érdemét és tökélyét a gregoriánhoz való viszonya szerint kell becslésbe vennünk*. E ténynyel nemcsak az Egyháznak tartozunk, hanem a művészetnek is. Engedetlenségen kívül következetlenség elfordulni oly forrástól, melyet az Egyház nyitott számunkra, mely eminenter a szentély éneke, minden profán vonatkozás és erőlködés nélkül. Az Egyház azáltal, hogy ezen zenét megteremtette, olyan zenetörténeti fejlődést határozott meg, melynek alaptörvényeitől eltérnünk a jó ügy sérelme nélkül — lehetetlenség. Ha tehát azt állítom, hogy *a palestrina-stil méltóság rendjében a második, vagyis közvetlenül követi a gregorián elsőbbségét*, úgy kell, hogy ezen új stil legszorosabb viszonyban álljon az örök mintához: a gregoriánhoz.

(Folytatása következik.)

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

o o o o Angol regény o o o o

(Folytatás.)

Fordította: FLUCK JOLÁN.

— Jusson eszébe, kisasszony, öreg urnőnk s jóságos lelkipásztorunk — kérlelé a hűséges szolga.

May nem válaszolt semmit, lelkében a gyarló emberi félelem s a kötelességérzete erős harcot vívott, de csak egy pillanatig, azután legyőzve rettegését így szólalt meg:

— Mondd meg nekik, hogy kötelességemet teljesítettem. Ti pedig — fordult a körülállókhöz — ereszsetek le engem. — Ne ellenkezzél, Dániel — szólott a kosárban elhelyezkedve.

— Hadd menjek én le, kisasszony! — könyörgött az ősz szolga zokogva — én már megértem a halálra, senkinek sincs szüksége reám, de kegyed fiatal, hosszú élet áll előtte, Isten ellen való véték lenne, azt könnyelműen kockára tenni.

— Ne tartóztass, Dániel, minden perczen növekedik a veszély, melyben drága testvérem élete forog.

Dánielt e kijelentés egészen önkivületbe hozta. Kezeit az égre emelve, megkövülten állt helyén.

E pillanatot fölhasználták az emberek arra, hogy May kívánságát teljesítsék.

A leány a legnagyobb nyugalommal szállott alá a mélységbe s nem-sokára az oltár lépcsőjére jutott, oda, a hol Ágnes még mindig térdelve imádkozott.

— Ah tudtam, hogy eljössz, tudtam, hogy nem feledkezel meg rólam! — örvendezett a gyermek, kicsiny karjaival szorosán átfonva nénje nyakát. — Tudtam, hogy ő nem hagy elveszni s elküld téged megszabadításomra.

— Igen, igen, drága testvérkém; de siessünk, mert a hullámok mind közelebb és közelebb jönnek hozzánk, már-már a lépcsőket is csapkodják.

Ekkor May karját erős kéz szoritotta meg s a leány Netterville lovagot látta maga előtt.

— Ah, szerencsétlen ember! — kiáltá — imádkozzék, mert halála órája közeleg.

— Ments meg! Ments meg! — rimánkodott a nyomorult, halálfélelmében eltorzult arczczal.

— Én nővérem életét akarom megmenteni, ha Isten is úgy akarja — válaszolá May határozottan — s már megfogta a gyermeket, hogy magával vigye.

— May, Netterville May, könyörülj meg atyád (testvéröcsén — esdeklett a lovag.

— Elsősorban Ágnest viszem föl, azután leeresztem érted a kötelet.

— Akkor már késő lesz — jajgatott a szerencsétlen.

— No pedig előbb mégis csak a magam és e gyermek életét mentem meg.

— Oh, nem e hitvány földi életemet féltem — válaszolá a lovag térdre esve — hanem lelkelem örök boldogságáért remegek!

May határozatlanul állt meg. Vajjon elhagyja-e testvérét vagy atyja öcscsét juttassa örök kárhozatra? A veszély perczről-perczre növekedett. Mindhármuk meneküléséről szó sem lehetett. Vagy egyik, vagy másik!

— A víz nő — folytatá a szerencsétlen a vak gyermek felé fordulva — te tisztán, ártatlanul léphetsz Isten ítélőszéke elé, míg az én lelkekre Judás bűnei nehezülnek.

— Mentsd őt, mentsd meg őt, édes Grace — könyörgött Ágnes.

May a lovagra nézett s elgondolta, hogy talán mind a hárman is megmenekülhetnének egyszerre, de még sem, hátha a gonosz Netterville, hogy könnyítsen a terhen, ki találná lökni a vak gyermeket a kosárból. A rémület e pillanatában — vélekedett May — nem jut eszébe, hogy ő erős férfi, a ki könnyen elbánhatna itt velünk.

— Mentsd meg őt, mentsd meg őt! — rimánkodott a vak leányka kezeit összekulcsolva.

Ez azonban már fölösleges volt. Mayn győzedelmeskedett a nemes érzés s a kötelet a lovagnak nyujtva így szólt:

— Szálljon a kosárba s kapaszkodjék a kötélbe, cz menekülésének egyetlen módja.

— Nem lehet — válaszolá Netterville — karom erőtlenül és bénán hanyatlak alá.

— Ezért vagy hát ilyen alázatos — gondolá magában May — de nem mondta, hanem megerősítette a lovag dereka körül a kötelet s betuszkolta őt a kosárba.

— Menekülj te is, kedves Grace — szólalt meg Ágnes — én szívesen maradok itt, hidd el, nem is fogok félni egy cseppet sem.

— Nem, drága testvérekém — válaszolá May — mi együtt fogunk élni vagy halni s Ágnes átölelve megadta a jelt a kosár fölvonására.

A kosár szerencsésen föl is érkezett, de mikor megpillantották a belőle kibuvó Nettervillet mindenki dühös káromkodásban tört ki. May azonban nem hallott abból semmit; ő egyik karjával szorosán magához ölelte nővérét, míg a másikkal görcsösen kapaszkodott az oltár egyik kiálló sziklájába. Minden erejét összeszedte, hogy el ne mossa őt kedves terhével együtt az ár. Egyik hullám a másik után csapodott rá, látása elhomályosult s alig birt már lélegzeni. Azt hitte, vége van, midőn a levegőben valami sötétség lebegett feléje. A mentőkosár és kötél volt az.

De ekkor már aléltan hanyatlolt alá. Mikor szemeit fölvetette, ugyanazon helyen látta magát, a honnan egy órával ezelőtt leereszkedett. Egy öreg asszony kivételével, a ki ápolásával foglalatoskodott, senki más sem volt mellette s úgy érezte, mintha valami nagy hegy nehezednék mellére.

— Dániel, Dániel — kiáltá — hol vagy? Ugy-e a veszélyben is velünk voltál?

— Ott bizony, kisasszonykám — válaszolá Dániel egy sziklatömb mögül előlépve. A hü szolga sirt és nevetett örömében. — Azt hiszi, hogy az öreg Dániel elhagyta volna pusztulni a kisasszonyt, a miért azt a gazembert küldte föl neki?

— Hallgass, hallgas — csititá őt May mosolyogva s ájult nővérét átvéve az agg Moya karjaiból. — Örökké vigasztalhatatlan lettem volna, ha megmentésem életedbe kerül.

— Áldja meg az Ég a kisasszonyt azért, a mit most mondott; de én nem koczkáztattam ám életemet egy cseppet sem. Jó szorosán körülkötöttem magamat a kötéllel és teljes erőmből megkapaszkodtam a sziklákban.

— Valóban nagyon hálás vagyok nemes önfeláldozásodért — folytató May s úgy rémlett neki minden, mintha álomban történt volna.

— Oh, ha tudná, mennyire el voltak képedve azok a jó emberek is, a kik a kosár fölvonásában segédkeztek, mikor szelid galamb helyett vad kányát pillantottak meg benne.

— Igen, a lovagot, a lovagot — kiáltá May s ez eszébe juttatá a borzalmas kaland minden egyes részletét.

— No, ha már erről van szó, megmondhatom, hogy a csempészek jó fogást tettek Netterville lovaggal s nem hiszem, hogy borzalmas időtöltését ezután is folytathatná! Bizony rossz kezekbe került és Shane, a csempészek egyike, nem törődik se emberrel, se ördöggel, ha bosszuját ki akarja elégíteni.

— Istenem, Istenem, hová vihették őt?

— Le a holtak barlangjába. Oh, az rettenetes hely, kisasszonykám! Iszonyu dolgok mentek ott már végbe és ismétlem, hogy Shane nagyon haragszik a lovagra, mert három fiát juttatta akasztófára. De miért ijed meg úgy kisasszony, hova készül?

— Gyilkosságot megakadályozni, ha módomban áll. Dániel, szaladj azonnal nagybátyámért s vezesd őt ide. Moya, te pedig vidd nővéremet nagyanyámhoz. — És miután parancsait kiosztogatta, utját a halál barlangja felé vevé. Még egy perc s már késő lett volna. A barlangot megvilágító fáklya fényénél a lovagot egy sziklához kötözve látta, vonásai el voltak torzulva s szemei majd kiugrottak üregükből. A csempészek körülvették a kínlódó alakot s rettenetes szidalmakkal illették őt. A fazék szurok és tollrakás mutatta a halál nemét, melyre a szerencsétlen embert szánták volt.

May azonnal tisztában volt a történendőkkel s megfélelkezvén a veszélyről, bátran a kínzók és kínzott közé állott.

— Miféle gyilkosságot akartok elkövetni, barátaim?

— Meg akarjuk Nettervillenek adni azt, a mire bőségesen rászolgált — viszonzá Shane, gyűlölködő pillantást vetve áldozatára.

— Ugy hát fejeteket a hóhér kezébe szolgáltatjátok ki. Vagy azt gondoljátok, hogy a törvény ilyet büntetlenül hagyna?

— Oh, mi igen jól ismerjük a környék lakóinak érzését és gondolkozását. Régi uraságunk leányától kezdve le egész az utolsó koldusig, legyen az férfi, asszony, avagy gyermek, nincs egy sem, a ki ne örvidenék e gazember pusztulásán.

— Nagyon tévedsz, Shane, én vagyok az a fiatal leány, kiről beszélsz — folytatá May — és ezennel kinyilatkoztatom nektek, hogyha ennek a védtelen embernek köztetek egy hajszála is meggörbül, úgy a törvény által üldözőbe vetetlek mindnyájatokat, ha az összes Netterville-vagyon reá menne is.

— Mondjon a mit akar — szólt közbe Shane — de ne felejtse el, hogy maga is hatalmunkban van.

— Nem felejttem, de azért mégis megvédem nagybátyámat végső lehelletemig. Jöjj hát közelebb, te gonosz, ha ugyan mersz! Márts szurokba, hints be tollal mindkettőnket. Én nem hátrálok. — S ezzel May megfeledkezvén régi gyűlöletéről, a halálra szánt ember mellé állott.

— Netterville kisasszony — inté a leányt a türelmét vesztett Shane — én meg akarom ölni ezt az embert, ha a hetvenhét ördög ellenem esküszik is. Lépjen odébb, ha élete drága.

May azonban nem rettent meg e fenyegető szavak hallatára.

— Tégy, a mit akarsz — válaszolá elszántan — de azt előre is megmondom, hogy bátyám sorsában osztozni fogok.

A csempész arcza elsötétült.

— Távozzék innen rögtön a kisasszony — mondá megragadva a leány karját — távozzék, ha élete kedves, mert különben a pokol hatalmára esküszöm, megismeri ne magom nagyságát.

May azonban nem tágitott, hanem annál szorosabban ölelte át bátyját és segélyért kiáltozott, remélve, hogy valamely arra menő mégis csak meghallja.

(Folytatása következik.)

Az örökimádás temploma.

Az Erzsébet-Örökimádás templom-egyesület november közepén tartotta a Katholikus Kör disztermében közgyűlését Erzsébet királyné kegyeletes emlékére. Városv Gyula székesfehérvári püspök nyitotta meg a közgyűlést szónoki szépségben gazdag beszéd kíséretében. Beszédében szépen fejtette ki, hogy a lojális kegyelet megnyilatkozásának nem lehet szebb, nemesebb és keresztényebb módja,

mint az, hogy az Erzsébet királyné emlékét örökimádástemplomával örökítik meg.

A nagyhatásu megnyitó után Glattfelder Gyula dr. adta elő az elnöki és pénztári előterjesztést, majd pedig Aigner Sándor a műépítészeti jelentést. A templom építési költségeire e szerint eddig 720.000 korona gyűlt össze, de még mindig hiányzik a legszűkebb számítás szerint is 140.000 korona.

Ezután a végrehajtó-bizottság tagjainak kiegészítése következett. Tagok lettek Heinrich Aladár ajánlatára: Pallavicini Ede őrgróf és Luczenbacher Pál. A választmányba pedig megválasztottak Tihanyi Béláné, Ruffy Pálné és dr. Bartók Géza. A közgyűlés erre a templom-egyesület ügyészévé Zlinszky János dr.-t választotta meg.

Végül Zichy Nándor gróf intézett rendkívül megható bensőséges beszédet a közgyűléshez. Ujból fölhevítte a tagokat s a vidéki bizottságokat, hogy a gyűjtést folytassák és e nemes munkának szívesen szenteljék idejüket.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

*

Az Örökimádás templomra ujabban adakoztak:

A szombathelyi püspöki iroda egy szécsiszigeti jámbor hívőtől 2 k, N. N. 4 k, Molnár Erzsébet 20 k, Gábrriel Györgyné Szombathelyről egy aranykarperecz és egy aranygyűrű, az Esztergom-főegyházmegyei hatóság a főegyh. területén beérkezett adományok gyanánt 100 k, Pósch Lajos káplán Magyar-Kanizsáról 100 k, Budai Rezső 6 k, Ács Ferenczné 2 k, özv. Fridrik Antalné 100 k, Gosztonyi Kálmánné 100 k, Forgó Mártha 1 k, Horváth József 1 k, Parré Hermin 1 k, Székely Miklósné 4 k, Bogdányfalvi Bogdány Lajosné 20 k, Tóth Sámuel 1 k, Bengyel Mártha 2 k, N. N. 20 k, Kapitán Johanna 10 k, Palkovics Róza 6 k, Herzer Mária 100 k, Hugmann Béláné 2 korona.

Oltáregyesületi ügyek.

Kolozsvár. Ünnepe volt a kolozsvári Oltáregyesületnek november hó 6-án. Ritka ünnep volt ez, két ellen-

tett érzelem rezegtette a szívek húrjait: fájdalom és öröm.

De miért volt oka szomorkodnia az Oltáregyesületnek, hiszen létesülése, működése, működésének eredményei gyöngyszemekként ragyognak a kolozsvári kath. hitéletben; dicsőség, győzelem volt még eddig mindig követője ama zászlónak, a mely céljával csak fenséges és lilomtisztaságu ideálokat ismer, az oltáregyleti zászlónak? Miért leng hát gyászfátyol most a zászlófokán? Mert éppen ő, ki alapjait tette le e nagyfontosságú egyesületnek, ki jóakaró szavával működésre buzdított és győzelemről-győzelemre vezetett, éppen ő költözött el egy jobb világba, lehet azért, hogy megmutassa, hogy azon az uton, melyet nekünk kijelölt, ő már győztesen célzott ért. Korniss Berta grófnő volt az. Legyen áldott emléke!

1904 augusztus 16-án történt e gyászeset és november 6-án azért jöttek össze az egyesület tagjai, hogy méltó utódot válasszanak az elhunyt helyébe s hogy a gyász hegedni nem akaró sebet próbálják gyógyítani. És valóban, a püspök ur öméltsága által ajánlott báró Huszár Károlynét igaz örömmel és fenkölt lelkesedéssel választották meg egyhangulag a megüresedett elnöki székbe.

Kivánjuk, hogy méltó utódja legyen nagynevű elődjének s működésére Isten áldását kérjük.

Kiemelkedő pontjai voltak a gyűlésnek: Korniss grófnő terveinek tárgyalása. Az igazért, a jóért és mindenért, a mi nem profán, tiszta

lélekkel tudott ő lelkesedni és e lelkesedése szülte két nagyszabásu tervét, melynek egyike immár tejese-
désbe ment. Az egyik, hogy az Oltár-
egyesület mint ilyen, mivoltáról, mű-
ködéséről a nyilvánosságnak méltó
képet nyújtson, amennyiben évköny-
vet szerkeszt és azt kibocsájtja. —
Az évkönyv megjelent és hiszszük,
hogy mindenki tetszését megnyeri
az egylet életének kimerítő vázolásá-
val és tudományos mellékletével,
melyet nagytudásu, lelkes s ügy-
buzgó igazgatójának, dr. Hirschler
Józsefnek köszönhet. Második terve
a boldogult grófnőnek az volt, hogy
az egylet a boldogságos szent Szűz
szepültelen fogantatásának dogmává
való kihirdetésének félszázados év-
fordulója alkalmából oly ünnepséget
rendez, a mely belevonva a helybeli
összes katolikus egyesületeket, meg-
mutassa a közvéleménynek, hogy
nemcsak élünk, de lelkesedni is tu-
dunk hitünkért, a melyet a modern
fölfogás legujabban elavultnak mond
s azt hiszi, hogy mi is azon vélem-
nyen vagyunk, hiszen nem merünk
föllépni.

Örömmel tudjuk, hogy e második
terv is megvalósulása felé közeledik,
a mennyiben deczember 6-ára van
kitűzve az ünnepélyes triduum kez-
dete. — Koronázza siker.

A közgyűlés változtatott továbbá
a tisztikar szervezetén és pedig ügy-
vivő elnököt választott Schwarczel
Adél személyében; titkárnőt özv.
Lowich Dezsőné személyében; ki
mellé segédtitkárnak Pécsi Jenő ta-
nárjelöltet tette. A választmányt is

több taggal gyarapította. E szerint
az Oltáregylet tisztikara és választ-
mánya a következőképen alakult:
Elnök: báró Huszár Károlyné; ügy-
vivő elnök: Schwarczel Adél; igaz-
gató: dr. Hirschler József; alelnö-
kök: dr. Farkas Lajosné és Barcsay
Domonkosné; főtitkár: özv. Lowich
Dezsőné; titkár: Pécsi Jenő; jegy-
zők: ifj. dr. Bocskor Mihály és Bár-
dos Vilma; pénztáros: dr. Kászonyi
Alajos; ellenőr: Bogdánffy Mihály
és Simon Antal; ruhatárosnők: özv.
Imre Gergelyné, László Róza, Lend-
vay Emilné. — Választmány: Bán
Antalné, Bodó F., Boér Ignáczné.
Dupschek Ignáczné, özv. Fogarasi
Jánosné, Gyárfás Lászlóné, Haas Já-
nosné, özv. Hautz Károlyné, Heinrich
Józsa, dr. Hevessy Imréné, Hirschler
Irma, Kőváry Arturné, László Józsefné,
özv. Lönnhardt Frigyesné, Lukács Mi-
hályné, Mohl Ida, özv. Molnár Jó-
zsefné, özv. Nagy Imréné, Nagy Já-
nosné, Némethy Lenke, özv. Panajott
Sándorné, Pál Anna, özv. Peternák
Lajosné, Petrán Józsefné, dr. Pisztóri
Mórné, Pogány Jenőné, Pollák Lajos,
Pollák Lajosné, báró Rudnyánszky
Béláné, Rek József, Rozs János, Stad-
ler Lujza, Szekeres József, Székely
Amália, Szvacsina Gézáné, Taufer
Ilka, Vincze Jánosné, Wermener
Györgyné, báró Wesselényi Mik-
lósné, Winkler Adél, Zalányi Ida.

Biró Béla apátkanonok, pápai pre-
látus, tiszteletbeli elnök, ki a közgyű-
lésen elnökölt, maga mellé óhajtja
tiszteletbeli elnöknek Páll István apát-
kanonok, státusgyűlési referenset, kit
egyhangu lelkesedéssel a közgyűlés

meg is választott. Ezután a gyűlés véget ért.

Az öröm tehát, a mely az új elnöknő megválasztásával a tagok lelkeiket betöltötte, némileg feledtette a gyászt, de ki tudná őt teljesen feledni, a kihez mindnyájan igaz szeretettel ragaszkodunk.

Kolozsvár, 1904. nov. hó 14-én.

Pécsi Jenő, titkár.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904. évben befolyt díjak:

Pabst Józsefné 1 k, Kléber Johanna 40 f, Gulyás Borbála 1 k, özv. Pandurovics Sándorné 2 k, Ruzicska Jozefa 2 k, Zdrasil Anna 40 f, Szabó Mária 1 k, Dachs Ágnes 1 k, ftdő Spuller Gyula plebános ur Garam-Szölös 4 k, Kolesza Mária 1 k, Gazder Józsefné 1 k, Feigt Jánosné 60 f, Pech Istvánné 2 k, Wida Anna 2 k, ftdő dr. Csajka Ernő ur által Hegybányáról 20 k, Hont-Börzsöny 35 k 40 f, Ipolyság 10 k 84 f, Nagy-Ölved 16 k, Alsó-Korompa 37 k 8 f, Okolicsányi Erzsébet 2 k, Pusaver Erzsébet 1 k, Pirk Rozina 4 k, Csuvara Irma 2 k, Lász Károlyné 2 k, ftdő Varjas Endre kegy. r. tanár oltáregyesületi igazgató ur által Nagy-Károlyból 66 k 48 f, Miskó Józsefné urnő régi és új tagoktól 38 k, Köszler Pulcheria 2 k, Hanke Teréz 2 k, Watai Gáborné 3 k, Fiedler Konrádné 4 k, özv. Tyukosné Francziska 4 k, az esztergomi főegyházmegye területéről 1903. évről a főegyházmegyei hivataltól 100 k, Pabst Ágnes 24 f, Pabst Karolin 24 f, Horváth Etel 1 k, özv. Balázs Györgyné 20 f, Petkovich Mária 2 k, Ettensperger Antónia 2 k, Tamás Mária 4 k, Kovács Ilona 24 f, Zeisl András 2 k, Borkay Imréné 16 k, Michelbach Jánosné 4 k, Schützenberger Irma 2 k,

Schützenberger Ilona 2 k, Vida Anna 1 k, a szombathelyi egyházmegyéből ftdő dr. Tóth József igazg. ur által báró Puteani Vilma 2 k, Angyal György 1 k, Sipos Sándor 40 f, a rumi oltáregyesületi tagok 56 k 10 f, a szerencsóczi oltáregyesületi tagok 32 k, Bögehold Károly 24 f, Romanszky Ede 24 f, Pavel Jánosné, Gabriella és Constantia 1 k, Angyeskó Istvánné 1 k, Gergely Gizella 4 k, Preiszinger Karolin 1 k, Kopácsi Róza 4 k, özv. Kluzacsek Rezsőné 12 k, Zeisl Magdolna 2 k, Schneider Teréz 40 f, özvegy Onódi Istvánné 40 f, Gottschalg Gusztávné 24 f, Bartos Gergelyné 1 k, Delemartina Viktória 4 k, Német Viktória 4 k, Obendorfer Luiza 2 k, Flasicz Antónia 1 k, Kálchok Gézáné 2 k, Türk Emőlné 4 k, Baksak Mihályné 2 k, Jakob Katalin 1 k 20 f, Keczer Stefánie 4 k, Szabó Mária 1 k, Lukács Zsuzsanna 40 f, özv. Auerné 40 f, Varga Ida 2 k, Varga Mária 40 f, Bauer Mária 1 k, Adamovits Ádámné 4 k, Tóth Zsuzsanna 24 f, Grátzer Béla 2 k, Grátzer Béláné 2 k, Bulicsek Anna 2 k, Miksitz Anna 2 k, Hegyesi Ferencz 2 k, Takács Mária 2 k, Schnittchen Katalin 2 k, Jung Krisztina 2 korona.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillierie, carcassonei püspöktől.

Jézus Názáretből távozik.

I.

Jézus názáreti rejtett életét elhagyja hogy apostoli életét elkezdje és Judeát

bejárja. Szintugy elhagyja az Oltáriszekerényt is, hogy közénk vonuljon és bennünk lakozzék.

Aquinói szent Tamás azt a csodálatos mélységű szót írta le, hogy az Oltáriszentség lábánál elmélkedjem.

A szeretet — mondja — természeténél fogva kiterjed.

Következőleg minél élénkebb és lángolóbb a szeretet, annál inkább igyekszik terjeszkedni.

Ha pedig létezik teljes szeretet: az egészen iparkodik magából kilépni, hogy szeretetének tárgyához közeledjék és vele a legtökéletesebben átváltozva egyesüljön.

Isten, a szeretet apostolának meghatározása szerint: szeretet. *Deus charitas est.*

Ez az Isten pedig Jézus, a názáreti Jézus, az oltáriszekerényi Jézus.

Valóban, nézzétek a Judea kis városában elrejtett eme szeretet kiáradását és csodáljátok az Oltáriszentség fátyola alá rejtett eme szeretet szertelenségét!

Názáretben a 30 első év véget ér.

A szeretet, a mely a testté lett Igét, hogy tanítványainak példát adjon, a homályban tartja; e szeretet természete hajlamát követi és ime a magányt elhagyja, hogy a bűnösök után fusson és velök a jó hirt, az evangéliumot közölje.

Készséggel gondolok arra a pillanatra, a mikor Jézusom buzgósága végre kiáradhat.

Arczán akkor vissza kelle sugároznia ama tűznek, a melyet a földre

jött hozni, hogy vele a világot lángra gyulaszsa.

Örvendj, Juda földje; ti pedig, hegyek és halmok, örömetekben rázkódjatok meg!

Mily szépek annak a lábai, a ki azokon ezer fáradság árán áthatolt, hogy a szeretet evangéliumát hirdesse, hogy békét hozzon.

Néha az izzadság a Mester szent tagjait annyira elgyöngitette, hogy elfáradván az utszélen: Jákob kutjánál, a genezareti hajóban leült; de Isten országát akkor is hirdette; az isteni ajándékot akkor is ismertette; fölséges tanítását akkor is közölte.

A szerelet kis pihenést se ismer. Oh nem! a szeretet ezt nem ismeri! Tekints csak az Oltáriszekerényre! A názáreti homály és csend honol ott; de mily buzgóság is, hogy kiáradjon és a lelkekkel egyesüljön! A lelkekkel! Ez a jó Mester szenvedélye!

Kérve kéri őket: Jertek, jegyeseim, jertek, belső és kimondhatatlan egyesüléssel koronázlak meg.

Oltáriszekerényem ajtajánál állok; a szeretet oda zár, de szívem onnan kiáradni vágyik.

Zörgetek, hogy figyelmeteket magamra vonjam. Figyeljeteek reám és jertek, nyissatok utat a fakadó forrásnak, az üdvösséges vizeknek, a melyek az alkalmatlankodó gátaknál zajongnak.

II.

Ha mindazok, a kiket Jézus szavaival tanított, példájával vezetett, csodáival meggyógyított, Jézus Krisztust a magányban megismerték volna,

azon is buzgólkodtak volna, hogy őt magukhoz vonják.

A szent evangélium elbeszél nekünk egyetmást azoknak a buzgóságáról és hálájáról, a kiket Jézus tanított és meggyógyított.

Az apostolok hálóiakat és atyjokat hagyják el; a betegek mindenható jóságát hirdetik; az anyák utána futnak, hogy gyermekeiket megáldja; az egész Jeruzsálem hálás csodálat gerjedelmével Hozsannát kiált neki.

Mikor Jézus isteni szavaival a buzgó néptömeget oktatta, úgy látszik nekem, hogy e népnek, a mely így szólt róla: Senkise beszélt még így, mint ő, első érzelme mindig csak ez lehetett:

Oh! ha e Mestert előbb ismertük volna, mily készséggel futottunk volna utána, hogy őt hallhassuk és tanítását hasznunkra fordíthassuk.

Mikor az üdvösségüket szomjazó lelkeket a tökéletesség útján vezeté és azt mondá nekik:

Példát adtam nektek, hogy a mint én cselekedtem: ti is úgy cselekedjétek, — valóban nem kellett-e mondanunk e lelkeknek: Oh, ha előbb tudtuk volna, hogy nyomdokain haladva, a sötétséget elkerüljük: mint mentünk volna őt kérni, hogy nekünk az utat megmutassa!

Mikor pedig csodáival oly sok betegséget meggyógyított, a melyek megnyilatkozó jóságában mindenhatóságát bizonyították, a meggyógyult betegek, a föltámadt halottak, a megvigasztalt anyák és 'szülők nem

mulaszthatták el, hogy föl ne kiáltanak: Oh, ha valaki megmondta volna nekünk, hogy Názáretben ily kincs rejlik, hogy ne vállalkoztunk, indultunk volna utnak, hogy azt fölkeressük és magunknak megszerezzük.

III.

Ne elégedjünk meg azzal, hogy Jézust az Oltáriszékében imádjuk, hanem menjünk, keressük föl és kérjük, jöjjön hozzánk!

Oh szentségi Názáret, oh Istenem Oltáriszékénye! Érzek és akarok... Érzem, hogy szükségem van ez ajtót fölnyitni;

akarok ott megtalálni és mindkét térden állva kérni, hogy jöjj hozzám.

Igen, szükségem van rá, hogy az Oltáriszékényhez menjek; mert az igazságot szomjazom.

A világ a maga szennyes forrásaihoz és víznélkül való víztartóihoz hív.

A hazugság tanai áradoznak ott és annyi kéz a tévelyek fertőző italát nyújtja nekünk!

Ám ajkaimat elfordítám ettől, a poharat feldöntöttem és az élet forrásához jöttem, hogy ama tanítás forrásából igyam, a melyre az Oltáriszentség Istene tanít, a ki mondá: Én vagyok az igazság. *Ego sum veritas.*

Szükségem van az Oltáriszékényhez mennem; mert gyakran két út között habozom, ámbár tudom, hol az én célom.

Szükségem van valakire, a ki cse-

lekedeteimet igazgassa, gondolataimat vezesse, indulataimat fékezze és ezt schol másutt meg nem találom, mint csak itt; mert egyedül ő mondhatta: Én vagyok az ut. *Ego sum via.*

Szükségem van az Oltáriszekerényhez mennem; mert beteg vagyok és meg akarok gyógyulni; szomjazom és szomjamat eloltani nem bírom; lelkem fölötte éhezik és én félek, hogy a hosszú uton ellankadok; a bélpoklosság emészt és én meg akarok tisztulni; vak vagyok és én kérem az Urat, adja vissza szemem világát; a bénulás egész valómat bilincsekbe veri és én járni akarnék; halott vagyok, de bizom a Mesterben és nem is szégyenülök meg, csalakozom, mert ő mondá: Én vagyok az élet. *Ego sum vita.*

Oh igen, átléptem a tért, miután a legmélyebb megsemmisülésben imádtam; elmegyek a csodálatos tájakra, a hol az Oltáriszekerény nyugszik, magához Istenemnek házához.

Elmegyek, hogy őt ott fölkeressem és megkérjem, hogy maradjon velem.

Ott fogok tartózkodni a vidámságban, az örömujjongások között, a melyek a lakoma gyönyörei közé vegyülnek.

Mikép lehetne azután lelkem szo-

moru és mikép maradhatna a nyugtalanságban, mikor az utat, az igazságot és lelkem életét megtalálom!

Fischer Ágoston.

Szerkesztő: Dr. Glattfelder Gyula.

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ. ==

A budapesti közp. Oltáregyesület szállítója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesít minden e szakmába vágó javításokat. ==

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTEKÁRU ÉS VII., Munkás-utca 6. sz. SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE. ©

Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ

Király-utca 4. szám.

Vesz a legmagasabb áron régiségeket, arany, ezüsttárgyakat, szőnyeget és képeket; magas egyházi ajánlatokat felmutathat. ==

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárít az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent céljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzdítani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégíteni.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET
KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill.

Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványsszármot ingyen.

WALSER-VARGA-féle

Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörű teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos színezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

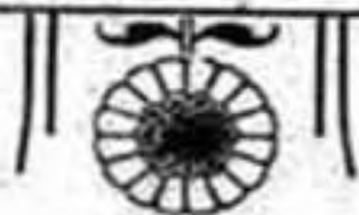
- I. Számos színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor.
- II. Finomabb papíron, színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., c) bőrkötés, vörösvágás 5 kor., d) bőrkötés, aranyvágás 6 kor., e) finomabb horjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.
- III. Igen finom papíron, számos finoman színezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., b) finom horjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., c) ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocszal 20 kor.
- IV. Ugyanez a könyv öreg betűkkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségű papíron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.
- V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a teljes kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

➤ ➤ Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér. ➤ ➤

Az új teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

*Egyházi ruhák
és fehérneműek.*

*Egyházi és egyleti
zászlók. Műhimzés.*

==== *Templom- és kápolna-berendezések.* =====

Kitüntette: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégebbi
egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József főherceg és Klotild főhercegnő cs. és kir. fenségeinek udv. szállítója

BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 15. szám alatt.

==== *Alapított 1863-ik évben.* =====

~~~~~ Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás. ~~~~~

Ajánlom dúsan felszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

*Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-
egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.*

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáció-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

